

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

Роль імпровізації в публічному виступі

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету соціальної
педагогіки та психології

О. В. Пономаренко

« 28 » серпня 2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Роль імпровізації в публічному виступі

блоку освітніх компонентів вільного вибору студента в межах Університету

підготовки бакалаврів
денної та заочної форм здобуття освіти

ВИКЛАДАЧ: Курінна А. Ф., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри дошкільної та
початкової освіти

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри
дошкільної та початкової освіти

Л. О. Сущенко

2025 рік

Зв'язок з викладачем: *Viber, WhatsApp (099-086-68-22), Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)*

E-mail: *Felixsovna@i.ua*

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/user/index.php?id=18301>

Телефон: *099-086-68-22, 097-982-85-84*

Інші засоби зв'язку: *kurinna@znu.edu.ua*

Кафедра: *кафедра дошкільної та початкової освіти, VIII н. к., ауд. 103*

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Роль імпровізації в публічному виступі» орієнтована на опанування технік імпровізації, переконливого впливу та формування власного стилю публічного виступу. Навчання базується на аналізі прикладів успішних виступів, групових вправах і практичних кейсах. На заняттях студенти:

- працюватимуть із незапланованими комунікативними ситуаціями;
- формуватимуть швидкість мислення, емоційну гнучкість і здатність ефективно відповідати на запитання аудиторії;
- розвиватимуть техніки полемічного мистецтва (диспуту, полеміки, дискусії); системно аналізуватимуть весь комунікативний процес (рефлексія);
- зможуть екстраполювати основні закони риторики на риторику педагогічну: вибирати тему промови, аналізувати її, збирати і систематизувати матеріал із будь-якої проблеми, моделювати «портрет аудиторії», створювати максимально ефективну композицію промови;
- отримають практичні рекомендації щодо розробки власної ефективної презентації виступу.

Цей курс є необхідним для майбутніх професіоналів, що прагнуть не тільки успішно презентувати свої ідеї на наукових і професійних заходах, а ще й використовувати традиційні та сучасні риторичні прийоми для ведення відеоблогінга, розширення можливостей сторітеллінгу тощо.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	денна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр		4-й
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість годин	60	
Лекційні заняття	20 год	-
Практичні заняття	-	-
Самостійна робота	40 год	-
Консультації	Відповідно до графіка: https://cutt.ly/KejOkOLb	
Вид підсумкового семестрового контролю:	Залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/user/index.php?id=18301	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей та результатів навчання

Компетентності / результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
Компетентності - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу - Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. - Здатність спілкуватися іноземною мовою - Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій - Здатність до міжособистісної взаємодії - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях - Здійснення безпечної діяльності - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації - Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	Традиційні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: <i>словесні</i> (мовленнєво-мислительні) вправи, усна експертиза комунікативних тактик та стратегій; усне анотування власних публічних виступів та виступів опонентів, тез доповідей, статей з проблем курсу, професійних есе; круглі столи, дискусії, навчальні диспути, бесіди, консультації (індивідуальні та групові); <i>наочні</i> (візуалізація; створення креалізованих текстів; демонстрація навчальних фільмів, інформаційних відеороликів, мультимедійних презентацій); практичні методи (аналіз наукових джерел; організація та проведення риторичних міні-практикумів, комунікативних міні-тренінгів; складання схем, анотацій, пам'яток тощо). Інтерактивні методи: інтерактивні лекції з використанням багатовимірної дидактичної технології В. Штейнберга, елементів проєктивної технології МАК (метафоричні асоціативні картки), коучингу, тимбілдінгових вправ; ділові ігри, ситуації-спроби, творчі завдання; робота в парах та групах; робота з	Поточні контрольні заходи: тестування з проблематики змістового модулю; виконання практикумів та завдань, отриманих у ході інтерактивних лекцій. Підсумкові контрольні заходи: залік (фінальний проєкт, тестування в СЕЗН Moodle)

- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності - Здатність працювати у міжнародному контексті - Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) - Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності	інтерактивними-онлайн дошками (Padlet, Flingo, Lino)	
Результати навчання - Креативно мислити відповідно до викликів соціуму, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні нових стратегій; самостійно підвищувати свою педагогічну і професійну майстерність; використовувати сучасні цифрові технології для особистісного зростання та створення власного іміджу спеціаліста - Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні - Зберігати та примножувати досягнення та цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя - Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення		

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 3. Рецепти ефективної презентації

Тема 6. Інтерактивні методи в презентаціях: форум-театр як інструмент залучення аудиторії

Вивчення форум-театру як інноваційного методу, що поєднує театральну імпровізацію з реальним досвідом учасників. Аналіз, як створювати вистави на основі особистих історій для роботи з соціальними проблемами (ВІЛ, залежності, дискримінація, люди з обмеженими можливостями). Практика моделювання ситуацій пригноблення, пошуку виходу через заміну акторів глядачами, надання інформації та формування навичок безпечної поведінки. Застосування в педагогічних презентаціях для підвищення емоційного залучення та рефлексії аудиторії.

Тема 7. Структура та перешкоди мовленнєвої комунікації в презентаціях

Розгляд структури мовленнєвої комунікації (комунікативний акт, ситуація, намір, текст, дискурс), видів (вербальні/невербальні), форм та основних перешкод («шуми», бар'єри розуміння). Аналіз факторів ефективності (чіткість наміру, зворотний зв'язок, адаптація до аудиторії) та способів їх подолання в умовах публічного виступу. Практичні вправи на виявлення та нейтралізацію комунікативних перешкод для створення переконливої та зрозумілої презентації.

Тема 8. Екологія слова та формування ділового іміджу в презентації

Вивчення поняття іміджу (особистий та корпоративний) як емоційно забарвленого стереотипу в свідомості аудиторії. Аналіз компонентів (моральні цінності, зовнішній вигляд, невербаліка, стиль мовлення, екологічна безпека слова). Практика самопрезентації: як свідомо формувати позитивний імідж педагога/оратора, уникати негативних стереотипів, використовувати «екологію слова» для довіри та впливу. Вправи на створення «self-made» образу для ефективних презентацій.

Змістовий модуль 4. Секрети імпровізації та полемічного мистецтва

Тема 9. Гігієна голосу, дихання та мова тіла як основа імпровізації педагога

Практичні секрети голосоведення: діафрагмальне дихання, регістри голосу, артикуляційна гімнастика, водний баланс, уникнення напруги горла. Аналіз невербаліки (позиція ніг, жести, усмішка, погляд, «кола впливу»). Вправи на контроль емоцій через тіло, гігієну голосу та артикуляцію для впевненої імпровізації в аудиторії. Стратегія риторики: чергування тонів, ілюстративні жести, прийоми (шоковий, опонентний, проблемно-пошуковий) для утримання уваги.

Тема 10. Жанрове розмаїття еристики: дискусія, полеміка, диспут, дебати

Поглиблене вивчення жанрів еристики (дискусія пошук істини; полеміка – перемога за будь-яку ціну; диспут – підготовлена публічна суперечка; дебати – представлення програм/поглядів). Правила чесної суперечки: уникнення аксіом, послідовне введення тез, сократівська іронія, заборона підміни теми. Практика полемічного мистецтва: вправи на аргументацію, контраргументацію, рефлексію, імпровізовані відповіді на провокаційні запитання в педагогічних та публічних ситуаціях.

Тема 11. Тимбілдинг як метод розвитку імпровізаційних навичок у групі

Тимбілдинг як інноваційний інструмент згуртування колективу (етапи формування команди, тимскілс + тимспірит). Аналіз застосування в освіті: вправи на командну взаємодію, подолання конфліктів, соціально-психологічний клімат. Практика імпровізаційних вправ у групі для розвитку швидкості мислення, емоційної гнучкості, довіри та спільного пошуку рішень. Застосування тимбілдингу для підготовки до полеміки, імпровізованих виступів та роботи з аудиторією.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття / роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекції 1-2	<i>Тема 6. Інтерактивні методи в презентаціях: форум-театр як інструмент залучення аудиторії</i>	4	-	щотижня
Самостійна робота *	Вивчення форум-театру як інноваційного методу, що поєднує театральну імпровізацію з реальним досвідом учасників. Аналіз, як створювати вистави на основі особистих історій для роботи з соціальними проблемами (ВІЛ, залежності, дискримінація, люди з обмеженими можливостями). Практика моделювання ситуацій пригноблення, пошуку виходу через заміну акторів глядачами, надання інформації та формування навичок безпечної поведінки. Застосування в педагогічних презентаціях для підвищення емоційного залучення та рефлексії аудиторії.	8	-	
Лекції 3-4	<i>Тема 7. Структура та перешкоди мовленнєвої комунікації в презентаціях</i>	4	-	щотижня
Самостійна робота *	Розгляд структури мовленнєвої комунікації (комунікативний акт, ситуація, намір, текст, дискурс), видів (вербальні/невербальні), форм та основних перешкод («шуми», бар'єри розуміння). Аналіз факторів ефективності (чіткість наміру, зворотний зв'язок, адаптація до аудиторії) та способів їх подолання в умовах публічного виступу. Практичні вправи на виявлення та нейтралізацію комунікативних перешкод для створення переконливої та зрозумілої презентації.	8	-	
Лекції 5-6	<i>Тема 8. Екологія слова та формування ділового іміджу в презентації</i>	4	-	щотижня
Самостійна робота *	Вивчення поняття іміджу (особистий та корпоративний) як емоційно забарвленого стереотипу в свідомості аудиторії. Аналіз компонентів (моральні цінності, зовнішній вигляд, невербаліка, стиль мовлення, екологічна безпека слова). Практика самопрезентації: як свідомо формувати позитивний імідж педагога/оратора, уникати негативних стереотипів, використовувати «екологію слова» для	8	-	

	довіри та впливу. Вправи на створення «self-made» образу для ефективних презентацій.			
Лекції 7-8	<i>Тема 9. Гігієна голосу, дихання та мова тіла як основа імпровізації педагога</i>	4	-	щотижня
Самостійна робота *	Практичні секрети голосоведення: діафрагмальне дихання, реєстри голосу, артикуляційна гімнастика, водний баланс, уникнення напруги горла. Аналіз невербаліки (позиція ніг, жести, усмішка, погляд, «кола впливу»). Вправи на контроль емоцій через тіло, гігієну голосу та артикуляцію для впевненої імпровізації в аудиторії. Стратегія риторики: чергування тонів, ілюстративні жести, прийоми (шоковий, опонентний, проблемно-пошуковий) для утримання уваги.	8	-	
Лекції 9-10	<i>Тема 10. Жанрове розмаїття еристики: дискусія, полеміка, диспут, дебати</i> Поглиблене вивчення жанрів еристики (дискусія пошук істини; полеміка – перемога за будь-яку ціну; диспут – підготовлена публічна суперечка; дебати – представлення програм/поглядів). Правила чесної суперечки: уникнення аксіом, послідовне введення тез, сократівська іронія, заборона підміни теми. Практика полемічного мистецтва: вправи на аргументацію, контраргументацію, рефлексію, імпровізовані відповіді на провокаційні запитання в педагогічних та публічних ситуаціях.	4	-	щотижня
Самостійна робота *	<i>Тема 11. Тимбілдинг як метод розвитку імпровізаційних навичок у групі</i> Тимбілдинг як інноваційний інструмент згуртування колективу (етапи формування команди, тимскілс + тимспірит). Аналіз застосування в освіті: вправи на командну взаємодію, подолання конфліктів, соціально-психологічний клімат. Практика імпровізаційних вправ у групі для розвитку швидкості мислення, емоційної гнучкості, довіри та спільного пошуку рішень. Застосування тимбілдингу для підготовки до полеміки, імпровізованих виступів та роботи з аудиторією.	8	-	

* Самостійна робота передбачає засвоєння матеріалу в позааудиторний час, підготовку практичних завдань, опрацювання рекомендованої літератури, підготовку до екзамену.

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Лекції №6-8	Тестові завдання з проблематики змістового модулю	Перевірка теоретичних знань студентів із тем 6-8, маючи на меті оцінити ефективність самостійної роботи здобувачів	Тест складається із 5 запитань, максимальна оцінка за який становить 10 балів. Результат розраховується пропорційно кількості правильних відповідей. Правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 2 бали	10
	Перевірка вмінь та навичок застосовувати отримані знання на практиці			
	Практикум №5	<i>Форум-театр як інструмент інтерактивної презентації соціальної проблеми</i> Оберіть одну соціальну проблему, яка актуальна для студентської молоді (наприклад, булінг у групі, тиск соціальних мереж, дискримінація за етнічною ознакою, проблеми ВІЛ/залежностей, стосунки в сім'ї тощо – з переліку в статті). Створіть короткий сценарій «замороженої сцени» форум-театру (1–2 сторінки тексту): опишіть типову соціально-комунікативну ситуацію (2–4 хвилини дії), де людина стикається з проблемою, але не знаходить виходу. Вкажіть ролі (пригноблювач, пригноблений, свідки). Запишіть відео (3–5 хвилин): покажіть/проговорить сцену (можна грати одному, з мінімальними реквізитами або в ролі оповідача). Запропонуйте 2–3 альтернативні рішення (як глядач може «замінити» актора та змінити хід події). Поясніть, як цей метод допомагає розвинути емоційний інтелект, навички	Максимальна кількість балів – 10. При цьому оцінюється правильність, повнота і комунікативна/риторична творчість виконаного практикуму: виконано правильно, повністю, творчо (10–9 балів); містить незначні неточності, але не позбавлено творчого підходу до виконання (8–7 балів), не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно (6–4 бали), виконано неправильно із суттєвими помилками, номінально, або неповністю (3–1 бали)	10

	безпечної поведінки та позитивне вирішення проблем (з посиланням на статтю). Напишіть короткий аналіз (0,5–1 сторінка): як форум-театр долає комунікативні перешкоди (з статті Беляєвої: «шуми», бар'єри розуміння) та сприяє імпровізації в публічному виступі. Подати: сценарій + відео + аналіз Вимоги до виконання завдання розміщені в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/user/index.php?id=18301		
Практикум №6	<i>Self-made імідж: створення та презентація особистого бренду</i> Проаналізуйте власний імідж як майбутнього педагога/оратора (за компонентами: екологія слова, зовнішній вигляд, невербаліка, моральні цінності, стиль мовлення). Створіть «портфоліо self-made» – коротку презентацію (3–5 хвилин відео або слайди + запис голосу): опишіть 3 сильні сторони іміджу, 2 слабкі та план їх виправлення (наприклад, як уникнути негативного стереотипу «сухого викладача»). Проведіть самопрезентацію в стилі «elevator pitch» (30–60 секунд) з акцентом на позитивний імідж. Подайте: відео-презентація + письмовий аналіз (1 сторінка). Вимоги до виконання завдання розміщені в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/user/index.php?id=18301	Максимальна кількість балів – 10. При цьому оцінюється правильність, повнота і комунікативна/риторична творчість виконаного практикуму: виконано правильно, повністю, творчо (5 балів); містить незначні неточності, але не позбавлено творчого підходу до виконання (4 бали), не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно (3 бали), виконано неправильно із суттєвими помилками, номінально, або неповністю (1-2 бали)	10

Лекції №9-11	Тестові завдання з проблематики змістового модулю	Перевірка теоретичних знань студентів з тем 9-11, маючи на меті оцінити ефективність самостійної роботи здобувачів	Тест складається із 5 запитань, максимальна оцінка за який становить 10 балів. Результат розраховується пропорційно кількості правильних відповідей. Правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 2 бали	10
	Перевірка вмінь та навичок застосовувати отримані знання на практиці			
	Практикум №7	<i>Голос, тіло та імпровізація: підготовка до несподіваних ситуацій</i> Виконайте щоденну артикуляційну та дихальну гімнастику (за матеріалами теми 9: діафрагмальне дихання, реєстри голосу, вправи на губи/язика, «лимона пауза», водний баланс) протягом 7 днів – ведіть щоденник (короткі нотатки + самооцінка). Запишіть 2 імпровізовані виступи (по 2–3 хвилини): Перший – на випадкову тему (наприклад, «Чому українська мова – найкраща для ораторства»). Другий – відповідь на провокаційне запитання (наприклад, «Чому викладачі часто нудні?»). Використовуйте техніки: чергування реєстрів, ілюстративні жести, усмішку, «кола впливу». Проаналізуйте: що вдалося в голосі/тілі, де були напруження/перешкоди. Подайте: відео обох виступів + щоденник + аналіз (1–1,5 сторінки). Вимоги до виконання завдання розміщені в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/user/index.php?id=18301	Максимальна кількість балів – 10. При цьому оцінюється правильність, повнота і комунікативна/риторична творчість виконаного практикуму: виконано правильно, повністю, творчо (10–9 балів); містить незначні неточності, але не позбавлено творчого підходу до виконання (8–7 балів), не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно (6–4 бали), виконано неправильно із суттєвими помилками, номінально, або неповністю (3–1 бали)	10
	Практикум №8	<i>Полеміка та тимблдинг: імпровізована дискусія в групі</i> Оберіть тему для полеміки/дискусії (наприклад, «Чи потрібні гаджети на уроках?», «Онлайн-навчання ефективніше за офлайн?»).	Максимальна кількість балів – 10. При цьому оцінюється правильність, повнота і комунікативна/риторична творчість виконаного практикуму: виконано правильно, повністю, творчо (5 балів); містить незначні неточності, але не позбавлено творчого підходу до виконання (4 бали), не в повному	10

		Підготуйте позицію (за або проти) + 3–4 аргументи (за правилами еристики: уникати аксіом, послідовно вводити тези, готуватися до контраргументів). Проведіть імпровізовану дискусію (можна з 1–2 одногрупниками або рольовими опонентами): 5–7 хвилин, де ви чергуєте аргументи та відповідаєте на заперечення. Запишіть відео. Проаналізуйте: чи дотримувалися правил дискусії/полеміки, чи використовували сократівську іронію, як працювала командна взаємодія (тимблдинг-аспект). Подайте: відео дискусії + письмовий аналіз (1–1,5 сторінки). Вимоги до виконання завдання розміщені в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/user/index.php?id=18301	обсязі, стереотипно, але принципово правильно (3 бали), виконано неправильно із суттєвими помилками, номінально, або неповністю (1-2 бали)	
Усього за поточний контроль				60
Підсумковий контроль				
Залік	Теоретичне завдання	Тестування Питання для підготовки розміщено на СЕЗН Moodle	За кожен правильну відповідь на 10 тестових запитань здобувач вищої освіти отримує 2 бали	20
	Практичне завдання	Підготовка і презентація Плану-проспекту риторичної практики Вимоги до виконання завдання розміщені в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/user/index.php?id=18301	Максимальна кількість балів – 20. При цьому оцінюється: актуальність й значущість проєкту (3 бали); самостійність, закінченість (3 бали); рівень творчості, оригінальність (4 бали); логіка викладу матеріалу (4 бали); презентація та захист проєкту (6 балів)	20
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Оцінка 5 (відмінно) (90 – 100 балів) виставляється, якщо здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає його під час усних виступів та надання письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок, а також оригінальний підхід під час виконання практичних завдань.

Оцінка 4 (добре) (75 – 89 балів) виставляється, якщо здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та надання письмових відповідей; в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань. Проте, при викладенні деяких теоретичних питань та вирішення практичних завдань йому не вистачає достатньої глибини та аргументації, може припускатися окремих несуттєвих неточностей та незначних помилок.

Оцінка 3 (задовільно) (60 – 74 бали) виставляється, якщо здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та надання письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; демонструє середній рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись при цьому суттєвих неточностей та окремих помилок.

Оцінка 2 (незадовільно з можливістю повторного складання) (35 – 59 балів) виставляється, якщо здобувач слабо володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та надання письмових відповідей; демонструє низький рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись суттєвих помилок та неточностей.

Оцінка 1 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) (0 – 34 бали) виставляється, якщо здобувач майже не володіє навчальним матеріалом, не в змозі розкрити зміст більшості питань під час усних виступів та надання письмових відповідей; не вміє застосовувати отримані уміння й навички під час виконання практичних завдань.

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література:

1. Грицан Н.В. Техніка сценічного мовлення: навч.-методичний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Івано-Франківськ, 2020. 286 с.
2. Курінна А.Ф., Меньяло В.І. Мовленнєвотворча підготовка майбутнього педагога до професійної комунікації: словоцентричний підхід. В кн.: *Теорія і практика підготовки майбутніх педагогів в умовах сучасної освітньої парадигми* / За загальною редакцією Сущенко Л.О. Запоріжжя: ПП «АА Тандем». 2025. С. 125–143.
3. Курінна А.Ф., Меньяло В.І. Розвиток риторичного потенціалу здобувачів вищої освіти: лінгвосинергетичний вимір. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2022. Т. 1. № 80. С. 210–217. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/80/part_1/41.pdf
4. Курінна А. Ф. Розвиток риторичної компетентності майбутніх вихователів в умовах освітніх змін: лінгвосинергетичний аспект. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2020. № 1(34). С. 77–83. URL: <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/1454/1396>.
5. Курінна А.Ф., Сиваш С.В., Трипольська Н.В. Розвиток професійної компетентності майбутнього педагога: риторичний аспект. *Modern Movement of Science: Proceedings of the 15th International Scientific and Practical Internet Conference*, October 19-20, 2023. Дніпро: FOP Marenichenko V.V., 2023. С. 331–333. URL: <file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Conference%20Proceedings%20October%2019-20,%202023.pdf>
6. Курінна А.Ф., Мороко Л.В. Лінгвосинергетичний аспект сучасної мовної освіти (до проблеми розвитку мовленнєвотворчої особистості). *Школа особистісного зростання: від творчого розвитку до особистісної реалізації. Авторська модель Ольги Солдатенко*: Науково-методичний посібник. За загальною редакцією Кириленко С.В., Кіян О.І. Київ-Запоріжжя-Чернівці: «Букрек», 2020. С. 95–99.
7. Курінна А. Ф. Новий вимір педагогічної взаємодії з батьківською спільнотою. Тренінгова студія «Експромт». *Школа особистісного зростання: від творчого розвитку до особистісної реалізації. Авторська модель Ольги Солдатенко*: Науково-методичний посібник. За загальною редакцією Кириленко С.В., Кіян О.І. Київ-Запоріжжя-Чернівці: «Букрек», 2020. С. 99–105.
8. Курінна А.Ф., Фролов Д.О. Розвиток екологічної свідомості успішної особистості в синергетичній площині неперервної освіти. *Школа особистісного зростання: від творчого розвитку до особистісної реалізації. Авторська модель Ольги Солдатенко*: Науково-методичний посібник. За загальною редакцією Кириленко С.В., Кіян О.І. Київ-Запоріжжя-Чернівці: «Букрек», 2020. С. 233–242.
9. Мороз-Рекотова Л.В. Вихователь ХХІ сторіччя: формування професійно-комунікативної культури майбутніх фахівців дошкільної освіти : монографія / Л.В. Мороз-Рекотова. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2022. 256 с.
10. Педагогічна риторика : метод. рек. до курсу / уклад.: Л.В. Мафтин, О.І. Величко. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 60 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0054103.pdf>.
11. Ревуцька С.К. Риторика : курс лекцій. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2022. 134 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052749.pdf>.

12. Сербенська О. Голос і звуки рідної мови : монографія. Львів : Апріорі, 2020. 280 с.
13. Серeda I.B. Педагогічна деонтологія, риторика та культура мовлення : навчально-методичний посібник / I.B. Серeda. Миколаїв : Іліон, 2020. 184 с.
14. Kurinna A., Ilichuk L., Mamicheva O., Nesterenk T., Romanova I., & Pinchuk Y. Formation of Rhetorical Competence in University Applicants as a Necessary Factor for Successful Professional Activity. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2022. № 14(4). P. 230–242. URL: <https://doi.org/10.18662/rrem/14.4/639>.
15. Kurinna A. To the problem of rhetorical practices of the future educator of preschool education institution. Innovative projects and paradigms of international education. *A collection of theses: materials of I International multidisciplinary scientific and practical Internet conference «Innovative projects and paradigms of international education»*. Tbilisi, Kyiv: Georgian Aviation University, 2023. С. 83–87. URL: <https://drive.google.com/file/d/1FAqPqhCBmQFtAzhKH7ML3UfjwDxDJgmK/view>

Інформаційні ресурси:

1. Всеосвіта. URL : <https://vseosvita.ua/>
2. Всеукраїнська школа онлайн. URL : <https://www.youtube.com/c/MONUKRAINE/featured>
3. Голуб Ніна. Становлення риторики як науки і навчальної дисципліни. URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/umlsh/2010_3/Golub.pdf
4. Дихання. Діафрагмальне дихання. Парадоксальна гімнастика Стрельнікової. Дихання Bodyflex. Марія Бурмака. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=ke0Y598uORo>
5. Зручні сесії з МАК. URL : <https://www.ekartka.com.ua/>
6. Інформація про конкурс Global Teacher Prize Ukraine та інтерв'ю з переможцями цього конкурсу. URL : <https://globalteacherprize.org.ua/>
7. Пінчук Ю.В. Риторика, культура та техніка мовлення корекційного педагога. Навч.-метод. посібн. URL : https://pidruchniki.com/89954/ritorika/ritorika_kultura_ta_tehnika_movlennya_korektsiynogo_pedagoga
8. Практикум з розвитку м'яких навичок. URL : <https://profosvita.online/courses/course-v1:Profosvita+CS-K001SFPL+2024/about>
9. Прищак М.Д., Залюбівська О.Б., Слободянюк О.М. Ділове спілкування. URL : https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/14prishak_dilove_spilkuvannya/index.html
10. Студія он-лайн освіти. URL : <https://www.ed-era.com/>
11. Сагач Галина Риторика. URL : <https://studfile.net/preview/2425910/>
12. TED Talks: знайдіть ідеї, які варто поширювати URL : <https://www.ted.com/talks>

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять є обов'язковим; практичні завдання мають бути виконані безпосередньо перед навчальними заняттями. Пропуски можливі лише з поважної причини. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять упродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання занять здійснюється усно (у формі співбесіди за питаннями або шляхом тестування) та письмово через виконання індивідуальних письмових завдань. При наявності 35 балів поточного контролю, студент допускається до підсумкового контролю (екзамену).

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що передбачені навчальним планом дисципліни, мають бути виконані здобувачами вищої освіти із дотриманням принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Роботи, у яких буде виявлено плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки до розгляду не приймаються і не зараховуються. До таких студентів можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу). Кожний студент має обов'язково враховувати сучасні стандарти академічної доброчесності, базисом якої є глибоке усвідомлення ним соціально-моральної відповідальності за свої дії, максимальна об'єктивність, сумління, чесність, принциповість, вимогливість. Здобувач вищої освіти має усвідомлювати, що академічна доброчесність є тим моральним ядром, яке регулюватиме просування цінностей етики в освітній спільноті і буде рушієм у формуванні позитивного іміджу закладу взагалі, й кожного учасника освітнього простору зокрема.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, Studopedia тощо є неприпустимим.

Рекомендованою базою даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>; наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>; наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Електронні пристрої (мобільні телефони, планшети, ноутбуки тощо) можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням із викладачем). В інших випадках – телефон вимикається на беззвучний режим, яким не користуються під час занять.

При виконанні заходів контролю (тестування, самостійних і контрольних робіт, іспитів) застосування гаджетів заборонено. У разі порушення – роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти врегульовується «Положенням Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)» https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznannya_rezultat_tat_v_navchannya.pdf

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою:
https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://lnk.ua/gk4x2wkVy>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://lnk.ua/9MVwgEpVz>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://lnk.ua/EYNg6GpVZ>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/QRVdWGwe3>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/3R4avGqeJ>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://lnk.ua/5pVJr17VP>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <https://library.znu.edu.ua/>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua/>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.